

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**МАТЕРІАЛИ
СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
Одеського державного екологічного університету
(10-19 квітня 2024 р.)**

**ОДЕСА
Одеський державний екологічний університет
2024**

Томіна В., ст. гр. ЕМ-22

Науковий керівник: Кирнасівська Н.В., к. геогр. н., доцент

Кафедра агрометеорології та агроекології

АГРОЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ УГІДЬ ОВІДІОПОЛЬСЬКОГО РАЙОНУ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Агроекологічна оцінка - це вивчення якості ґрунту. Це зіставлення вимог сільськогосподарських культур до умов зростання з агроекологічними умовами конкретної території. По суті, агроекологічна оцінка земель - це оцінка їх родючості, при якій встановлюють наскільки вигідно обробляти ту чи іншу культуру на певній території. Без агроекологічної оцінки сільськогосподарський виробник може сіяти культуру на поле, де вона буде погано рости і давати низьку врожайність.

Комплексну оцінку агроекологічного стану земель сільськогосподарського призначення проводять шляхом інтегрування вихідних показників в єдиний зведений індекс, який розраховується за результатами оцінки стану екологічної рівноваги в співвідношенні ріллі і екологостабілізуючих угідь, еколого-агрохімічного стану орних земель і деградування ґрунтового покриву. Кожному з вихідних показників привласнюється певний бал за п'ятибальною шкалою, причому зростання балу свідчить про погіршення показника.

Агроекологічна оцінка півдня України виконана на прикладі Овідіопольського району Одеської області. Овідіопольський район розташований в центрі Одеської області на південному заході України в пониззях Придністров'я. На північ від нього лежить м. Одеса, на сході - Чорне море і державний кордон України, на півдні – Дністровський лиман, за яким знаходиться Білгород - Дністровський район, на заході – Біляївський район. Загальна площа сільськогосподарських угідь району складає 55,33 тис. га., значну площу району (85,9%) займає рілля. На другому місці зрошувальні землі – 30,36%; на третьому – водно-болотні угіддя (14,46%).

В табл. 1 наведена уніфікована загальна шкала оцінки угідь за агроекологічними показниками [1].

Для визначення екологічної стабільності та антропогенного навантаження необхідно враховувати загальну площу всіх угідь районів, площу угідь певного типу призначення, коефіцієнт екологічних властивостей та бал антропогенного навантаження. Для цього були розраховані відповідні коефіцієнти, які представлені в табл. 2.

Встановлено, що практично весь земельний фонд Овідіопільського району розорано – коефіцієнт розораності складає 85,85%. Індекс збереження ґрунтів оцінюється в 3 бали та вказує на помірну

агроекологічну небезпеку. Встановлено, що в районі склалися найгірші агроекологічні умови. При цьому коефіцієнт екологічної стабільності склав 0,22, а коефіцієнт антропогенного навантаження – 3,86.

Таблиця 1 – Оцінка (бали) агроекологічних показників

Агроекологічний показник	Значення агроекологічного показника	Оцінка (бали)
1. Коефіцієнт екологічної стабільності ($K_{ек.ст}$)	а) $\leq 0,33$ – екологічно нестабільна територія	0 - 2
	б) від 0,34 до 0,50 – територія екологічно нестійка	3 - 4
	в) від 0,51 до 0,66 – територія середньостабільна	5 - 6
	г) $\geq 0,67$ – територія екологічно стабільна	7 - 10
2. Коефіцієнт антропогенного навантаження ($K_{ан}$)	а) $< 3,4$	10 - 6
	б) 3,4 - середній показник по Україні	5
	в) $> 3,4$	4 - 0
3. Коефіцієнт розораності земель ($K_{роз}$)	а) ≤ 30	10
	б) 30 - 60	9 - 5
	в) 61 – 100	5 - 0
4. Коефіцієнт лісистості ($K_{ліс}$)	а) ≥ 30	10
	б) 30 – 20	9 - 6
	в) 20 - 10	6 - 3
	г) 10 - 0	3 - 0
5. Перевищення розораності земель ($P_{роз}$)	а) 0 - 50	10 - 5
	б) 50 - 100	5 - 0
6. Індекс збереження ґрунтів (ІЗГ)	а) 201 – 300 – слабка небезпека	6 - 1
	б) 101 – 200 – помірна небезпека	2 - 6
	в) 50 – 100 - сильна небезпека	0 - 2

Таблиця 2 – Коефіцієнти агроекологічної оцінки сільськогосподарських угідь Овідіопольського району

Коефіцієнти	Числове значення	Бали	Оцінка показника
Коефіцієнт екологічної стабільності	0,22	1	екологічно нестабільна територія
Коефіцієнт антропогенного навантаження	3,86	4	-
Коефіцієнт розораності земель, %	85,8	2	-
Коефіцієнт лісистості	6,0	2	-
Перевищення допустимої розораності, %	14	9	
ІЗГ – Індекс збереження ґрунтів	120	3	Помірна небезпека
Інтегральний показник агроекологічного стану земель	3,4	Критичний	Зона екологічно адаптивного використання земель